

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת תזריע - מצורע גיליון קט"ז - שנה ג' | אייר תשפ"ו

יול ע"י קון תר"ג לזכיו הרבים
לשונות נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (ליבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

גיליון מורחב לרגל לימוד תורת הסהירות

פנינים מאירים לשולחן השבת

פר"ס התורה

פשוט

ז'ראה' - הנגע, ז'וראהו' - האדם

ז'ראהו' הפהו את הנגע בעור הבשר וגו' ז'ראהו' הפהו ז'טמא אתו (ויקרא ג, א).

יש לדקדק בכפל הלשון, אחרי שנאמר בתחילת הפסוק ז'ראהו' הפהו, מדוע נאמר שוב ז'ראהו' הפהו? ועוד, מדוע תחילה נאמר ז'ראהו', ובסוף נאמר ז'ראהו'?

פשוט נפלא כותב ה'משך חכמה', על פי דברי רש"י הלן (פסוק יד) שחתן בשבעת ימי המשתה אין מטמאים נגעו, וכן בתוך ימי המועד. נמצא, שהכהן צריך להתבונן בשני דברים, האחד - בנגע עצמו אם הוא טמא או טהור, השני - במצב האיש המצורע, האם הוא בימי שמחתו או בימי הרגל, כי אז אפילו אם הנגע טמא אין מטמאים אותו. זו כוונת הכתוב, תחילה ז'ראהו' הפהו את הנגע - אם הנגע עצמו טמא או טהור, אך בנוסף עליו להתבונן בהתבוננות נוספת ז'ראהו' הפהו - את האדם שהצטרע, האם הוא במצב שאפשר לטמא אותו.

רמז

ראשי תיבות שסב"ץ

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת (ויקרא ג, ב)

בתחילת מסכת נגעים שנינו שיש ארבעה מראות נגעים, בהרת - כשלג, ספחת הבהרת - כסיד ההיכל, שאת - כקרום ביצה, ספחת השאת - כצמר לבן (ויש אומרים להיפך: השאת - כצמר לבן, וספחת השאת - כקרום ביצה)

רמז נפלא כותב המקובל הגה"ק רבי מרדכי הכהן מצפת ז"ע בספרו ש"י על התורה: ראשי התיבות שאת, ספחת, בהרת, צרעת, הן כמו ראשי התיבות שלג, סיד, ביצה, צמר.

דרוש

אוזן, יד, ורגל

זלקח הפהו מדם האדם ונתן הפהו על תנוף און המשפרה היקמנית ועל פהו ידו היקמנית ועל פהו רגלו היקמנית (ויקרא יד, ד)

את זו דרש הגאון רבי אליהו רייך זצ"ל, דומ"ץ בעיר טירנוי שבהונגריה, בספרו משאת בנימין: את הדם והשמן נותנים על אוזן המצורע, משום שחטא באוזנו בשמיעת לשון הרע. אך שם נאמא ציטדק ויטען, מה היה בידי לעשות הלא לא הלכתי לשמוע לשון הרע, אלא אחרים באו אצלי, לכן נותנים גם על בותן ידו, להורות לו שהיה עליו לסתום את אוזנו עם אצבעו. אך אם הוא עדיין יתנצל שהוא התבייש לעשות כך פן ילעגו לו, לכן נותנים הדם והשמן גם על בותן רגלו, להורות שהיה לו לשאת את רגליו ולהסתלק מהמקום בו מדברים לשון הרע.

סוד

סוד ארבעים סאה של מקוה

זרחף במים את כל בשרו (ויקרא טו, טז)

מפסוק זה דרשו חז"ל (עירובין ד, ב) שצריך שיהיה במקוה מים בשיעור שכל גופו עולה בהן, ושיערו חכמים ארבעים סאה.

ביאר פנימי לסיבת הטהרה דווקא במקוה שיש בו ארבעים סאה, כותב בספה"ק בני יששכר: הנה כל בריה בעולם מורכבת מארבעה יסודות, אש מים רוח עפר, וכל אחד מארבעה היסודות גם הוא מורכב מארבעה יסודות הללו, נמצא שכל בריה מורכבת משש עשרה יסודות [ארבע כפול ארבע].

ונהה כל איסור בטל בשישים, נמצא שאם רוצים לבטל את האיסור והטומאה מכל שש עשרה יסודות שבהם נברא האדם, צריך שש עשרה פעמים שישים, שהם יחידו תתק"ס (960).

לכן יש לטבול דווקא בארבעים סאה, שבהם יש תתק"ס (960) לוגין מים [בכל סאה - שש קב, ובכל קב - ארבע לוג], כך שכאשר אדם טובל בארבעים סאה הוא מתבטל לגמרי בשישים, ונהיה כאדם חדש.

דיני נגעים, טמאתם וטהרתם

נושאי הפרשה:

- פרשת תזריע: ברית מילה • קרבנות לאחר לדת הבן
- נגע בעור האדם • נגע שחין ומכוות אש • נגע נתק
- נגע בזהב • נגע בקרחת וגבחת • הנהגת המצורע • נגעי בגדים.
- פרשת מצרע: סדר טהרת המצורע • נגע בקירות הבית • דיני טמאות הגוף.

הפרשיות תזריע ו'מצרע' מרפזות יחד את כלל ההלכות הנוגעות לסוגים שונים של נגעים. בפרשיות אלו נלמד על סדר טמאת וטהרת הצרעת, ועוד הלכות הנוגעות לשאר טמאות הגוף.

פרשת תזריע

א. כבש ויונה

לאחר לידת בן או בת, חובה על אם הילד להקריב קרבנות, כבש לעולה, ויונה או תור לחטאת. אם אין לה אפשרות כלכלית לרכוש כבש, יכולה להביא שני עופות, אחד לעולה ואחד לחטאת. רק לאחר הקרבת הקרבנות היא מותרת באכילת קדשים ובכניסה למקדש. ביום השמיני ללידת הזכר יש לערוך ברית מילה.

ב. נגעי החתן

קיימים ארבעה סוגי נגעי צרעת: א. שאת. ב. ספחת השאת. ג. בהרת - חברבורות לבנות. ד. ספחת הבהרת. איש אשר גילה בעורו נגע, עליו לגשת לכהן, כי טומאת וטהרת צרעת מסורים רק בידי כהן. יש מקרים שהכהן יאמר לו מיד טמא אתה, ויש שהכהן יסגירו בבית לשבוע, או לשבועיים, הכל בהתאם להתפתחויות סימני הטומאה.

קיימים כמה סימנים בנגעי עור המעידים שהנגע טמא: א. גוון לבן עמוק. ב. שערות שחורות המלבינות. ג. בשר בריא באמצע הנגע. אולם נגע המתפשט בכל הגוף, נחשב לנגע טהור. בחגים אין הכהן מטמא נגעים, וכן חתן בימי המשתה אין מטמאים את נגעיו.

ג. כווייה שהתרפאה

אדם אשר קיבל מכה בגופו ומקום המכה התחמם עד שהתפתח שם שחין, או שהוא נכוה באש, אם אחר כך נרפא מקום השחין או הכווייה, ובמקומו צמחה צרעת בגוון לבן, או במראה מעורב (פתוך) של לבן ואדום, גם נגע כזה טמא כשיש בו סימני טומאה.

איש או אשה שגולד אצלם נגע במקום תלישת שערות בוקן או בראש, הנגע נקרא בשם נתק [על שם שהשערות מתנתקות ממקומן]. הנגע טמא כאשר הוא בגוון בהיר, ושתי שערות שחורות בנתק הנפכו לגוון צהוב. אם יש בנגע שערות בגוון אחר, הרי הנגע טהור.

ד. קרחת וגבחת

נגע הנולד במקום הקרחת (-מקום מריטת שערות הראש בצד האחורי), או בגבחת (מריטת שערות הראש בצד הקדמי ובצדדים), דינו כנגע הנמצא בעור הבשר, ולא במקום השערות.

ה. נגעי בגדים

נגע בגוון ירוק-עז או אדום-עז, המופיע כנגד צמר או פשתן, או ביריעת עור, או בחוטי אריגה, יש להסגיר את הבגד לשבוע, ולאחר מכן הכהן בודק את הבגד. אם הנגע טמא שורפים את כל הבגד. ואם הוא נהיה כזה יותר, קורעים רק את מקום הנגע.

ו. בדר וטמא

מצורע, מכל סוג של נגע, שהכהן קבע שהוא טמא מחולט, יוצא חוץ לשלש מחנות, שם עליו לשבת בדר, כעונש על שהוא הפריד בין אנשים בדיבורי לשון-הרע. בגדיו צריכים להיות קרועים, אסור לו לגלח את שערות

הראש והשפם, ועליו להכריז על עצמו טמא! טמא! כדי שיתרחקו ממנו.

פרשת מצורע

א. פטפוטי ציפור

לאחר שהנגע חלף, על המצורע לעבור טהרה, בכמה שלבים:

- הבאת שתי ציפורים המצפופות בקול, ככפרה על פטפוטי דבריו. ארו, ואובב, ושני תולעת - כי אחרי שהתגאה כארו, ישפיל עצמו כאובב ותולעת. ציפור אחת שוחטים ודמה נכנס אל כלי חרס עם מים, בתוך הדם טובלים את הציפור החיה ואת הארו והאובב, וכך מוים על המצורע שבוע פעמים מהדם.
- המצורע מגלח את כל שערותיו. ג. ממתין שבוע ימים מחוץ לביתו. ד. ביום השמיני הוא מקריב קרבנות אשם, עולה, וחסות, ומביא לוג שמן. מהדם והשמן נותנים על תנוך אוזנו הימנית, ועל בותן ידו ורגלו הימניים. מצורע עני די לו בהבאת כבש לאשם, ועבור העולה והחטאת יביא שני עופות.

ב. מטמון בקיר

במשך 40 שנה שהיו ישראל במדבר, הטמינו גויי הארץ אוצרות זהב בקירות הבתים, והקב"ה יבשר להם שבביאתם לארץ יופיעו נגעים בקירות, וכך יגלו את המטמוניות.

נגע ירוק או אדום המופיע בקירות הבית, קוראים לכהן, והוא מצוה לפנות מהבית את כל הכלים שלא ייטמאו. אחר כך הכהן מטגיר את הבית לשבוע, ואם הנגע מתפשט בסיום השבוע, מוציאים את האבנים המנוגעות, מקלפים הטיח (העשוי עפר) המרוח סביב מקום הנגע, ומשבצים אבנים חדשות. אם הנגע חוזר ומופיע בקיר, הורסים את כל הבית. כל הנכנס לבית המנוגע, הריהו נטמא.

במידה והנגע נעלם, מטהרים את הבית באמצעות שתי ציפורים והואת דם הציפור על הבית.

ג. טומאות הגוף

בפרשה מבוארים בהרחבה דיני טומאות הגוף, ודין הנוגע בוב או ברוק היוצא מפיו. כמו כן, הזב מטמא את כל מה שהוא יושב עליו, בטומאת מושב, מושב, מרכב, והיסט. לאחר טהרתו, עליו להקריב קרבנות, עופות לעולה ולחטאת.

התורה וההפטר

בשבת זו, שבת ראש חודש, אין מפטירים את הפטרת השבוע, אלא מפטירים את הפטרת - 'השמים כסאי', בספר ישעיהו, בה הנביא מבשר טוב שבאחרית הימים יתגלגל שם ה' בכל העמים, ויבוא כל בשר לבית המקדש להשתחוות לפני ה' מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו.

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

פחתת

טמא הוא באש תשרפנו פחתת הוא בקרחתו או בגנבתו (ויקרא יג, טז)

בגד צמר או פשתן, וכן חוטי אריגה, או יריעת עור, שהתגלה בהם נגע טמא מוחלט בגוון אדום או ירוק, יש לשרוף את כל הבגד, כי בוודאי מדובר בנגע הנקרא פחתת. בביאור המשמעות של 'פחתת' נאמר כמה שיטות:

- א. רש"י כתב, שהוא מלשון גומא, כמו (שמואל ב' ז, ט) 'באחת הפחתים', כלומר נגע זה הוא שוקע ושפל. ואין כוונת רש"י שהוא רק 'נראה' עמוק ושוקע, כי אדרבה, הבגד הלבן נראה יותר שוקע מנגע אדום או הירוק בבגד, אלא הכוונה - כמבואר במלבי"ם ובשם עולם - שהכתוב מודיע לנו, שאף אם בשטח החיצוני של הבגד לא רואים שהנגע התרחב, אבל הנגע בוודאי מעמיק וחופר בעומק הבגד, ושם הוא פשה.
- ב. באבן עזרא וברשב"ם פירשו, ש'פחתת' הוא מלשון חסרון, שהנגע מפחית ומחסר את הבגד.
- ג. כעין זה כתבו בדעת זקנים לבעלי התוספות ובבכור שור, שהבגד פוחת והולך, הולך ומתקלקל, ולכן אין די בקריעת מקום הנגע, אלא יש לשרוף כולו.
- ד. באברבנאל פירש, שבגד זה הוא דבר פחות ונבזה.

עיניים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

אֲדָמָדָם | וְהָיָה הַנֶּגַע יִרְקָא או אֲדָמָדָם בַּבֶּגֶד (ויקרא יג, טז)

בימינו רגילים אנו להשתמש במילה 'אדמדם' ככינוי לגוון אדום בהיר, שאינו אדום עז.

אולם לומדי פירוש רש"י על פסוק זה, יראו שרש"י מפרש להיפך ממש, ח"ל: 'ירקק' - ירוק שבירוקין. אדמדם - אדום שבאדומים. ומקורו בדברי חז"ל בתורת כהנים [אמנם באבן עזרא כאן הביא שיש מפרשים להיפך, וכן מפורש באברבנאל: 'אדמדם אינו האדום החזק, אלא כמראה הדם היבש שאינו אדום חזק'].

ואמנם לעיל בנגעי שחין נאמר (פסוק יט) בְּהֵרֵת לְבִנְיָה אֲדָמָדָתָ, ושם פירש רש"י: 'שאינן הנגע לבן חלק, אלא פתוח ומעורב בשתי מראות לובן ואדום'. אך אין כוונתו ש'אדמדות' היא אדום בהיר, אלא הכוונה שיש תערובת של גוון לבן עם גוון של 'אדמדם' שהוא אדום חזק ועז, ובתערובת הגוונים יחד נוצר גוון בהיר (כ"כ בפירוש המשניות להרמב"ם, נגעים יא, ד).

אולם הנצי"ב בהעמק דבר כתב שהלשון 'ירקק' או 'אדמדם', בא לפעמים לחזק את הגוון, ולפעמים להקטין את חוזק הגוון, ולכן כאן הכוונה לאדום שבאדומים, ולעיל בנגעי שחין הכוונה לאדום בהיר.

אזניים לשמוע

כללי רש"י הק' בדקדוק הלשון

חֲלֵץ או חֲלִץ | וְאִם יִשׁוּב הַנֶּגַע וּפְרַח בְּבֵית אַחַר חֲלִץ אֶת הָאֲבָנִים וְאֶחָרֵי הַקְּצוֹת אֶת הַבֵּית וְאֶחָרֵי הַטּוֹחַ (ויקרא יד, מג)

'ברגע שאיש ההצלה הבחין באדם שטבע בנהר, הוא חֲלֵץ את מנעליו מעל רגליו כדי להקל על השחייה, קפץ אל המים והחל לשחות לכיוונו, ובחסד ה' חֲלֵץ אותו מהמים'.

מה פשר הדבר שלפעמים אומרים 'חֲלֵץ' ולפעמים אומרים 'חֲלִץ'?

רש"י בפרשתנו מסביר את הכתוב וְאִם יִשׁוּב הַנֶּגַע וּפְרַח בְּבֵית אַחַר חֲלֵץ אֶת הָאֲבָנִים וְאֶחָרֵי הַקְּצוֹת אֶת הַבֵּית וְאֶחָרֵי הַטּוֹחַ. רש"י מסביר, שהתיבות 'הקצות' ו'הטוח', הן מלשון 'העשות' [מבניין 'נפעל'-דבר שנעשתה בו פעולה, בלי לציין מי עשה זאת], ופירושו 'הקצות' - הוסר העפר מהבית, ו'הטוח' - הבית הוטח בטיח.

אבל תיבת 'חֲלֵץ', אין פירושו שהבית 'נחלץ' מהאבנים [שאם כן היה לו לכתוב 'חֲלִץ', או 'חֲלִץ'], אלא הוא מוסב על האדם שחלץ והוציא את האבנים המנוגעות. מוסיף רש"י וכותב שהלשון 'חֲלֵץ' הוא משקל לשון כבד, כמו 'כפר' 'דבר'.

ביאור הדברים: יש בנין קל - 'פעל', ויש בנין כבד 'פעל'. לפעמים אין כל הבדל ביניהם, אבל בדרך כלל, משקל קל מורה על פעולה פשוטה, ומשקל כבד מורה על פעולה כבדה וחזקה יותר. כגון 'שבר' - שבירה פשוטה. 'שבר' - בשבירה כבדה וקשה. זה גם הסיבה שבבנין כבד יש דגש באות השניה [שבר] להורות על כבדות הענין. כך אפשר לומר בלשון קל 'חֲלֵץ' על פעולה קלה, ואפשר לומר בלשון כבד 'חֲלֵץ', על פעולה כבדה וקשה יותר.

מידה כנגד מידה

בְּדָד יִשָּׁב מַחוּץ לַמִּחְנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, טז) מִה נִשְׁתַּנֵּה מוֹשְׁבָר טְמָאִים לִישָׁב בְּדָד, הוֹאֵיל וְהוֹאֵיל הַבְּדִיל בְּלִשׁוֹן הַרְעָ בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, אִף הוּא יִבְדַּל (רש"י).

גירוש כנגד גירוש

סיפר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין ז"ע: זכורני מעשה שהיה בדור הקודם, כאשר אחת הישיבות קבעה את לימודיה בבית הכנסת של עירייה מסוימת, והגבאי היה מציק ומפריע מאד לבני הישיבה, עד שבאחד הימים סילק אותם באמצע סדר הלימוד, ולא נתנם עוד להיכנס לשם לבית הכנסת.

התנהגות זו - גילה המשגיח זצ"ל - גרמה לי צער רב, ובמשך שנים אחד כך, כל מי שהגיע מאותה העירייה הייתי שואלו לשלום הגבאי, עד שלאחר כמה שנים בא אחד ושמעתי ממנו שהגבאי אינו עוד בין החיים. שאלתי אותו כיצד היה אופן פטירתו? וסיפר לי: שלבו נדם כאשר היה בבית הכנסת באמצע ברכת כהנים, ואמנם בדרך כלל היו אומרים לכהנים לצאת כדי שלא יטמאו בטומאת מות, אבל מכיון שהכהנים היו באמצע נשיאת כפיים, נטלו את המת והשליכוהו מחוץ לבית הכנסת...

הפטיר המשגיח: ידעתי כל השנים שכך יהיה, כאשר עשה כן ייעשה לו, כמו שגירש את בני הישיבה מבית הכנסת, כך השליכו את גופתו מבית הכנסת, מידה כנגד מידה...

פרנסה כנגד פרנסה

בתחילת דרכו של הרה"ק רבי זושא מאניפולי ז"ע, כאשר עדיין לא התפרסם שמו בעולם, הוא שימש כמלמד לבניו של יהודי כפרי, שהחזיק אותו מכספו ודאג לכל מחסורו ביד רחבה. כמשך כל אותה תקופה שגשגו עסקי הכפרי, וכל הבית נתברך בגללו. פעם אחת נסע רבי זושא למרחקים למשך כמה שבועות, וכשחזר שאלו הכפרי היכן היית? השיב לו רבי זושא: נסעתי אל מורי הרה"ק רבי דוב בער המגיד ממעזריטש ז"ע.

למשמע הדברים, נשא הכפרי קל-וחומר בלבו: ומה אם

לדעת חכמה ומסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיווק, מתוך פסוקי הפרשה

שהביא קרבן עני לא יצא ידי חובתו.

הסבר נפלא לכך אמר הגה"ק רבי יעקב קא לאנדא מבראד ז"ע, בנו של הגה"ק בעל נודע ביהודה ז"ע: אחת הסיבות שבגללן נגעים באים, היא בגלל מידת קמצנות וצרות עין (ערכין טז, א), אם כן, מצורע עשיר שמביא קרבן עני, הרי מוכיח בעצם קרבנו שהוא עדיין לא השתחרר מקמצנותו, וטרם נרפא ממחלת צרות העין, ולכן לא יצא ידי חובתו...

בגד של פרומער...

וְהַצְרִיעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדוֹ יִהְיֶה פְרָמִים (ויקרא יג, מה) פעם שיבחו לפני הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט ז"ע את אדם אחד שהוא 'פרומער' [מחמיר ומתחסד]. הרה"ק ידע

שאדם זה אין תוכו כבוד, ועל כן נענה ואמר: איני יודע מה זה 'פרומער', אבל הבה נראה היכן נאמר 'פרום' בתורה? - אצל המצורע נאמר 'בגדיו יהיו פרומים', הרי לנו ש'פרום' הוא סוג של בגד מנוגע... ומהו אותו בגד? סבורני, שזה מין מלבוש אשר האריג החיצוני עשוי היירות וגאוה, והצד הפנימי עשויה קנאה ושנאה ותאוה, והבגד תפור בחוטים של עצבות ומרה-שחורה...

לא התרפא מהקמצנות...

וְאִם זֶל הוּא וְאִין יָדוּ מִשְׁגַּת וְגו' (ויקרא יד, כא-כב)

בשאר קרבנות שיש בהם חילוק בין עשיר לעני, נחלקו תנאים בגמרא (יומא מא, א) אם עשיר שהביא קרבן עני יצא ידי חובתו, אולם במצורע הכל מודים שעשיר

כוחה של מילה

נֶגַע צְרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאֶדָם וְהוֹבֵא אֶל הַפְּהֵן (ויקרא יג, טז)

המצורע שדיבר לשון הרע, מצטדק ואומר, מה כבר עשית? רק דיברת... לכן יובא אל הכהן, ואז יראה מה כוחה של דיבור, כאשר במילה אחת שהכהן אומר לו "טמא", הוא חורץ את גורלו להישלח מחוץ לשלש מחנות...

(המגיד מדובנא ז"ע)

חורבת הבית המנוגע בתחום עזה

אם בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, איך יתכן שמצאו את המטמוניות בקירות? | וגם: האם בעזה היה רק בית אחד מנוגע, או שכל בתי העיר היו מנוגעים?

בפרשת השבוע אנו לומדים את דיני נגעי בתים, כמו שנאמר (ויקרא יד, לד) **כִּי תֵבֵאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו' וְנִתְּיָה נֹגַע צִרְעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֵיכֶם. וְשׁוֹב: כּוֹתֵב: בְּשׁוֹרְהָ** היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוניים מטמוניות של נְהָב בְּקִירוֹת בְּתֵיבָהּ כָּל אֲרָבָעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, וְעַל יְדֵי הַנֶּגַע נֹתֵץ הַבַּיִת וּמוֹצָאָן.

כך מובא גם במדרש רבה (יז, ו): 'תני רבי שמעון בן יוחאי, כיון ששמעו כנענים שישראל באים עליהם, עמדו והטמינו ממונם בבתי ובשדות וכו', מה הקב"ה עושה? מגרה נגעים בביתו והוא סותרו ומצאו בו סימא [-אוצר].'

לא היה מעולם

חידוש פלא אנו מוצאים בגמרא מסכת סנהדרין (עא, א): 'תניא, בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב? דרוש וקבל שכו'. הגמרא מבארת שזו כשיטת רבי אלעזר ברבי שמעון, הסובר שהבית טמא רק כאשר הנגע נמצא על שתי אבנים בקרן זווית, ורק בגודל מצומצם, ומאחר שזהו דבר בלתי מצוי, בהכרח שבית המנוגע לא היה מעולם.

בעזה ובגליל

אולם בהמשך מביאה הגמרא דעה החולקת: 'אמר רבי אליעזר ברבי צדוק, מקום היה בתחום עזה והיו קורין אותו חורבתא סגירתא [פירש רש"י, חורבה מצורע מתרגמינן סגירתא, שנותץ משם בית המנוגע]. אמר רבי שמעון איש כפר עכו, פעם אחת הלכתי לגליל וראיתי מקום שמציינין אותו, ואמר, אבנים מנוגעות פינן לשם' [פירש רש"י, מציינין אותו, שלא יאהילו עליו, דאבן מנוגעת מטמא באהל].

מדרשים חלוקים

השאלה המתעוררת נוכח דברים אלו: אם אכן בית המנוגע לא היה מעולם, כיצד התקיימה הבשורה לישראל שבביתאם לארץ ימצאו מטמוניות בבתי מנוגעים? ואמנם לשית רבי אלעזר ברבי צדוק ורבי שמעון איש כפר עכו, אין זו קושיא, כי אף שהם הוכיחו רק מקרה יחיד של בית בעזה ובית בגליל, יתכן שנקטו דוגמא אחת, ובאמת היה גם עוד מקומות ובהם נמצאו המטמוניות, אבל לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון הדברים תמוהים, שהרי בית המנוגע לא היה מעולם.

ואמנם בספר 'מציון מכלל יופי', להג"ר אביגדור נבנצל שליט"א, כתב שיש כאן חילוקי מדרשים, ודעת המדרש שנגעי בתים באו כדי למצוא מטמוניות, בהכרח שבית המנוגע היה גם היה [אך קצת פלא שרבי אלעזר ברבי שמעון, יחלוק על דעת

אביו רבי שמעון בר יוחאי במדרש].

נס פעם אחת!

שאלה זו נשאל גם מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (ספר דרך שיחה), והוא תירץ, שפעם אחת בכניסתם לארץ נעשה להם נס ומצאו נגעים כאלו על שתי אבנים בקרן זווית, כדי שימצאו את המטמוניות, ומה שאמרו שבית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, הכוונה שבשאר הדורות לא היה ולא יהיה.

תושבי עזה - קמצנים

מפשטות דברי הגמרא משמע לכאורה שבעזה ראו רק בית אחד מנוגע, וקראו לו 'חורבתא סגירתא', אולם בספר 'כור שור' (עמ"ס שבת קמ"ה, ב) כותב בזה דברים נפלאים: כי הנה אמרו חז"ל (יומא יא, ב) שמי שהוא צר עין, הקב"ה מביא עליו נגעי בתים ויהיה מוכרח לפנות את כליו מהבית, והיינו כעונש על קמצנותו יהיו כליו הפקר לכל, והנה מאחר שאמרו במסכת סנהדרין שבעזה היו נגעי בתים, משמע שכל יושבי העיר עזה היו צרי עין. ובכן יבואר לנכון מה שמובא בגמרא (שבת, שם) שהעופות בעזה שמנים מאד, והכוונה, בגלל שתושבי עזה היו צרי עין, לכן נענשו כולם בנגעי בתים, וגם תבואתם הופקרה לכל, עד שהעופות אכלו מהם ונעשו שמנים,

עכ"ד. על כל פנים מבואר מדבריו שכלל תושבי עזה לקו בנגעי בתים, ולא רק בית אחד.

תושבי עזה היו צרי עין לכן נענשו בנגעי בתים, וגם תבואתם הופקרה עד שהעופות אכלו די והותר ונעשו שמנים

עכ"ד. על כל פנים מבואר מדבריו שכלל תושבי עזה לקו בנגעי בתים, ולא רק בית אחד.

כל היישוב נחרב

כיוצא בזה כותב הגאון רבי נתן גשטטר זצ"ל בספרו נתן פריו (עמ"ס שביעית, שו"ת סי' ה') שכאשר נדקדק בגמרא נראה שלא אמרו 'חורבה אחת היתה בתחום עזה', אלא הלשון היא 'מקום היה בתחום עזה והיו קורין אותו חורבתא סגירתא, משמע שהיה זה מקום יישוב שלם, שכולו נחרב משום שכל הבתים היו מנוגעים!

חורבת 'אבו דזשירא'

כחזוק לדבריו מביא שם מהספר 'אדמת קודש' הכותב, שבמרחק כ-17 קילומטר דרומית לעיר עזה יש מקום יישוב חרב שהערביים קוראים לו 'חורבת אבו דזשירא', וזהו 'חורבתא סגירתא' הנזכר במסכת סנהדרין, שהוא בתחום עזה.

ואמנם בשו"ת משנת יוסף (ח"א סי' מ"ו) הקשה על בעל 'אדמת קודש' שהרי מדברי רש"י במסכת סנהדרין משמע שהיתה זו רק חורבה אחת, וז"ל רש"י: 'שנותץ משם בית המנוגע', משמע רק בית אחד.

תורה שבעל פה

'במים - במי מקוה' מה הכוונה?

וְרַחַץ בְּמֵיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ (ויקרא טו, טז).

הלכות מקוואות

כמה יסודות חשובים בהלכות טבילה במקוה דרשו מפסוק זה בגמרא מסכת עירובין (ד, ב) ובמסכת חגיגה (יא, א):

א. בשרו - שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים. ב. במים - במי מקוה. ג. כל בשרו - שצריך שיהיה במקוה מים בשיעור שכל גופו עולה בהן, ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה.

לא נאמר 'מים חיים'

שלשה ביאורים נאמרו בכונת הלימוד השני 'במים - במי מקוה'. רש"י שם במסכת עירובין כתב, שמתנית 'במים' אנו לומדים שהטמא נטהר אפילו בסתם מי מקוה, דהיינו מי גשמים המכונסים בבור, ואין צריך דווקא מים חיים, כיון שנאמר בתורה סתם 'במים', ולא כתוב 'במים חיים'.

'במים' בפת"ח

אולם רש"י במסכת חגיגה שם, ביאר באופן אחר, שבאמת מתבת 'במים' אין מקור לכך

סוגיות בגמרא לאור פסוקי הפרשה

שאין צריך מים חיים, אלא זאת אנו יודעים ממה שנאמר בוב 'מים חיים' (לעיל פסוק ג), מכלל ששאר טמאין אין צריכים מים חיים. ומה שאמרו כאן 'במים - במי מקוה', הכוונה, להוציא מים שאובים, דבעינן דווקא מי גשמים, וזאת דרשו ממה שנאמר בפסוק 'במים - בניקוד פת"ח', משמע מים המיוחדים, לאפוקי שאובין.

אבל התוספות שם, הקשו על רש"י, שהרי לא כאן הוא המקור שאין טובלים במים שאובים, אלא זאת דרשו בתורת כהנים מהכתוב בפרשת שמיני (יא, לו) אך מעין ובור מקוה מים וגו', מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים.

מקוה - ולא זוחלין

לכן כתבים התוספות ביאור שלישי בגמרא, שמה שאמרו 'במים - מי מקוה', הכוונה, ללמד שמי הלשמים צריכים להיות דווקא ב'אשבורן', כלומר מים המכונסים ועומדים במקום אחד, ואינם זוחלין, אבל מים זוחלין פסולי' במקוה, ורק מעיין מטהר בזוחלין.

כללי רש"י

כללי דרכי רש"י הק' בפירושו על התורה

יישוב הסתירה רק בפסוק השני

אך לכלל זה יש יוצא מן הכלל, כי לפעמים רש"י מצייין כבר בפסוק הראשון את סתירת הכתובים, וזאת משום שיש עוד קושיא אחרת בפסוק הראשון, שאפשר לסלקה על ידי יישוב סתירת הכתובים, ואף שאת הקושיא הזאת רש"י אינו מצייין, רק את קושיית סתירת הכתובים, כי כך היא דרכו של רש"י ברוב המקומות להסתיר את הקושיא שהוא מתכוון לתרץ.

אפשרות נוספת, היא כאשר יישוב הסתירה הוא ע"י כתוב שלישי, 'יבוא הכתוב השלישי ויכריע', ואותו פסוק שלישי נאמר סמוך לפסוק ראשון, שאז רש"י עומד על סתירת הכתובים כבר בפירושו על הפסוק הראשון.

אחד הכללים בפירוש רש"י (כפי שתבאר בספר 'כללי רש"י' - על פי משנתו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש ז"ע), שברוך כלל כאשר יש סתירה בין פסוקים, רש"י עומד על כך רק בפסוק השני, כי רק שם מתעוררת הסתירה עם הפסוק הראשון.

דוגמא לכך, בסתירת הכתובים אודות שמה של אשת עשו, בפרשת תולדות היא נקראת (בראשית כח, ט) **מְחֵלֶת בַּת יִשְׁמָעֵאל**, ובפרשת וישלח היא נקראת (בראשית לו, ג) **בְּשֵׁמֶת בַּת יִשְׁמָעֵאל**, ורש"י בפרשת וישלח מיישב הסתירה, ששמה אכן בשמת ונקראת מחלת לרמוז על מחילת עונות, ואילו בפרשת תולדות אין רש"י עומד על סתירת הכתובים.

תולדות רש"י הק'

פרק י"ג - שכנו של רש"י בגן עדן

החתונה תבואי עם בתך בשעה מוקדמת אל ביתי.

בגניע יום החתונה היא הגיעה עם בתה אל בית אברהם העשיר, ולהפתעתו הוא הכריז: למה אתן עומדות מבושות? הלא כל הסעודה היא עבורכן! אני מוותר על החתן עבור בתי, והחתן יהיה חתן ליתומה! ואכן מיד הלבישו את היתומה בגדי כבוד והחתונה נערכה לכבודה ברוב פאר, ולא עוד אלא שאברהם העשיר הודיע שכל מה שהבטיח לבחור זה כחתן לבתו, יתן גם כעת כשהוא נישא ליתומה, כאילו היה חתנו ממש.

ראה רש"י את נדיבות לבו וצדקתו הרבה של אברהם העשיר, אורו עיניו ואמר: עכשיו ניהא לי שיהא זה שכני בגן עדן, ויש מוסיפים שלכבודו של עשיר זה חיבר את 'ספר הפרנס'.

ספר הפרנס, או הפרדס?

בפרק הקודם כתבנו שבמימיו אין בידינו את 'ספר הפרנס'. אך יש מי שכתב בהשערה ש'ספר הפרדס' לרש"י, המצוי בידינו, היה נקרא תחילה 'ספר הפרנס', ובהמשך השתבש שמו ל'ספר הפרדס'. [אך יש אומרים שספר הפרדס ליקטו תלמידי רש"י מכתבי רבם, ולא רש"י עצמו חיברו].

יש לציין, שבספרים אחרים מובא סיפור אחר על זהות שכנו של רש"י בגן עדן - ועל כך בפרק הבא בעז"ה.

בפרק הקודם הבאנו את המסופר בכמה ספרים שרש"י חיבר ספר בשם 'ספר הפרנס' לכבוד עשיר ופרנס שרש"י התגורר אצלו בימי גלותו בספרד.

נוסחה אחרת לסיפור זה, מופיעה בכמה ספרי מעשיות (אם כי מקורו אינו ברור): שרש"י הקדוש רצה לדעת מי יהיה שכנו בגן עדן. הוא ישב כמה ימים בתענית, עד שהודיעוהו בחלום כי שכנו בגן עדן יהא יהודי עשיר בשם אברהם המתגורר בברצלונה בספרד.

בכי האלמנה

קם רש"י ונסע לברצלונה כדי לתהות על קגנו של שכנו לעתיד לבוא. שם שמע כי אותו אברהם עשיר מאד הוא, אך אינו יודע כצדיק או תלמיד חכם מיוחד. החל רש"י לשוחח עם אברהם העשיר, והנה תוך כדי שיחתם הגיעה לשם אלמנה אחת וסיפרה בכני מר, כי בתה הבוגרת למעט ונאה בקשרי שידוכין עם בחור אחד, וכבר קבעו זמן לאירוסין, אך אז הגיע אברהם העשיר ובחר באותו הבחור לחתן לבתו היחידה, וכמוכן הסכים הבחור מיד להצעת העשיר, ובעוד יומיים יחוג העשיר את הנישואין בפאר והודו, ואני אנה אוליך את חרפת בתי היתומה?

החלפת הכלה

כשמעו העשיר את דבריה, ענה ואמר לה: אל תדאגי ושלום לך, רק דבר אחד אבקשך שביום

חידוד בפרשה

אדם ובהמה

- היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו/או ברש"י:
- א. אדם המגביה בעל-חיים ומנענע אותו לכל צד.
- ב. אדם המנמיס בעל-חיים לתוך כלי.
- ג. אדם המדבר כמו בעל-חיים.
- ד. שהאדם נברא לאחר כל בעלי החיים.

ויסוף דעת

התן מצורע?

על הכתוב בפרשת השבוע (ויקרא יג, יד) **ביום הראות בו בשר חי ישמא**, כותב רש"י, ש' יום שאתה רואה בו, ויש יום שאין אתה רואה בו, מכאן אמרו חתן גונון לו כל שבעת ימי המשתה לו ולכסותו ולביתו', ע"כ. וצריך עיון, הרי כתב רש"י בפרשת וישלח (בראשית לו, ג) שחתן מוחלל לו את כל עוונותיו, ואם נמחלו לו עוונותיו, איך יתכן שיהיה לו נגע צרעת?

כמונח בקופסא

לשון הרע

בפרשת השבוע (רש"י ויקרא יד, ד) כותב רש"י שהנגעים באין על לשון הרע. הינים בפירוש רש"י במרחבי חמשה חומשי תורה, כותב רש"י על שני אנשים ממשפחה אחת שנענשו בצרעת בגלל שדיברו לשון הרע?

ניק וחכים

שאלות מחכימות מתוך הפרשה

- א. היכן יש בפרשתנו אדם שיש לו מנצה לגלח ולהסיר את הוקן והפאות?
- ב. היכן רואים בפרוש רש"י בפרשתנו, שיש אפשרות שיצמחו לאדם שערות ויקות?
- ג. היכן רואים בפרשתנו שיש לשמור אפלו על כלים פשוטים שלא לאבד אותם?

קטן היודע

חידודים בתבות ופסוקי הפרשה

- א. היכן יש בפרשת תורע-מצרע שתי מלים (לא ברציפות), ששכל אחת מהן יש ארבע פעמים ברציפות נקוד פת"ח?
- ב. היכן בפרשת מצרע, ארבעה פסוקים רצופים המסתיימים באותן שש מלים?
- ג. היכן בפרשתנו 14 מלים ברציפות (1) שכל מלה היא בת ארבע אותיות?

פתרונות

פרשת צו

ויסוף דעת - גם מצה אסור

בפרשת צו נאמר (ויקרא ז, טו) **ביום קרבנו יאכל**. אומרת הגמרא במסכת פסחים (יג, ב) שאין מביאים קרבן תודה בערב פסח, מפני לחם החמץ שבו, לפי שאסור לאכול חמץ לאחר ששעות, ונמצא לחם את הלחם ליד מיעוט זמן אכילה. ויש לתמוה: מדוע אמרו הטעם רק בגלל לחמי החמץ, והרי טעם זה שייך גם בשלושים לחמי מצה שהביאו עם התודה, שהרי גם מצה אסור לאכול בערב פסח לאחר חצות, ונמצא מנעט זמן אכילתו, וכו'.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי תורה שבכתב:

א. הצ"ח (ביצה יט, א) מחדש שכל האיסור למעט זמן אכילת קרבן הוא רק בסוף זמן אכילתו, אבל למעט בתחילת זמן אכילתו רק בזוהר פקידה, ובוה מיישב קושי זה, כי בלחמי מצה הוא מנעט רק בתחילת זמנם והיינו בערב פסח, אבל בסוף זמנם בליל פסח יוכל לאכול הפסח.

ב. במרחשת (ס"א) תירץ, שמאחר שא"א לצאת במצות של תודה בפסח (פסחים יח, א), ע"כ שפיר יוכל לאכול מצות של תודה בערב פסח, דדמי למצה עשירה.

ג. בשו"ת מהר"ץ חיות (ס' יז) תירץ שמחמת מצה אפשר להאכילן לקטן דמות לאכל מצה בע"פ, אבל חמץ אסור מזה"ת להאכיל לקטן, או משום איסור הנאה או משום לאא מיוחד.

ד. איסור אכילת מצה בערב פסח הוא רק מדרבנן, וחכמים לא היו מעמידין את דבריהן במקום מצוות עשה דאכילת קדשים (מתנה דוד).

ה. על פי מה שכתב במשך חכמה (פרשת אמור עה"פ ביום השבת) ובאבני נור (א"ח ס' ש"פ) שמותר לאכול לחם הפנים בשבת שחל בערב פסח, וא"י להמתין ללילה משום שחביבה מצוה בשעתה לאכול דוקא ביום י"ד, ודוחה לאיסור אכילת מצה בערב פסח, וא"כ הוא הדין למצה של תודה.

ו. עפ"י שיטת המאירי והתוס' י"ד (פסחים צ"ט ע"ב) שמותר לאכול מצה שלא לשמה בערב פסח, וא"כ שפיר יוכל לאכול מצות דקרבן תודה שאינם לשם מצה.

ז. מצה מבושלת מותר לאכול בערב פסח, ואם כן אפשר לבשל את הלחמים של קרבן התודה ולא יהיה בו איסור.

ח. יש אומרים שמותר לאכול מצה בערב פסח פחות מכוית, ואם כן יכול לחלק את לחמי התודה של מצה בערב פסח להרבה אנשים שכל אחד יאכל פחות מכוית (אך בפמ"ג משבצות זהב תע"א כתב שהאיסור גם בפחות מכוית).

חידוד בפרשה - במדבר:

היכן נזכר בפרשת צו, בחומש ו/או ברש"י:

- א. הולכי מדבריות.
- ב. ירושלמיות שהן כמו מדבריות.
- ג. קרננות במדבר.
- ד. מקום קטן במדבר שנכנס בו הרבה אנשים.

תשובות:

א. רש"י ויקרא ז, יב: 'אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יוודי הם והולכי מדברות'.

ב. רש"י ויקרא ז, יב: 'חמש שאין ירושלמיות שהן שן מדבריות'.

ג. ויקרא ז, לח: ביום צוהו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' בקמדר סיני.

ד. רש"י ויקרא ח, ג: 'זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה'.

כמונח בקופסא - משיחה ביום:

בפרשת צו נאמר (ויקרא ז, לה-לו) זאת משיחת אהרן ומשיחת בניו וגו' אשר צוה ה' לתת להם ביום משיחו אותם. באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה מביא רש"י פסוק זה, ורש"י מצוין שכונות הפסוקים שהמשיחה היתה ביום ולא בלילה. היכן הם דברי רש"י אלו?

תשובה:

רש"י בפרשת נשא (במדבר ז, פד): 'ביום המשה אותו - ז'לא בא ללמד ביום המשה אלא לומר שנמשח ביום, כשהוא אומר (ויקרא ז, לו) ביום משיחו אותם, ולמדנו שנמשח ביום, ומה תלמוד לומר ביום המשה אותו, ביום שנמשח הקריב'.

שמות הזוכים בהגרלות

זוכות התורה

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחרים קבועים - 100 ש: הבה"ח יהודה לייב פוקס - ירושלים, עטרת שלמה | הבה"ח יהודה כהן - ירושלים, באר התלמוד | הרב ישראל ברייער - ירושלים, חיי עולם | סיכום יומי - 200 ש: הרב יאיר גוטמן - ביתר עילית | הרב מנחם שוורץ - ירושלים, בריסק | הרב אברהם גליס - ירושלים, משכן ישראל | הבה"ח שמעון שמואל גרונביץ - בית שמש, שטרנבויל | הרב מנשה אקרמן - מודיעין עילית, מיר | הרב יעקב אמיתי - בית שמש, אהבת תורה | הרב יוסף שפיצר - אשדוד, סדיגורה | הרב שמואל גדליה גרונביץ - בני ברק | הרב יששכר אסטרסייכר - בית שמש, וינוץ | הרב דוד אוריאל - בית שמש, מטה אהרן | הרב משה כהן - מודיעין עילית | הרב ישראל לייזרוביץ - ירושלים, עמלים בתורה | הרב ישראל קופער - ירושלים | הבה"ח נטע הגר - בני ברק, וינוץ | הרב יואל הורוביץ - נגי תקווה, אור תורה | הרב שמואל שטיינמן - בני ברק, רצופות | הרב יחזקאל ברלינגר - בני ברק, בויאן | הרב יוחנן טברסקי - בית שמש | הבה"ח יהושע אייכנרנאנד - בני ברק, הישיבה הגדולה | הרב יוסף שלמה רמתי - בני ברק, ברכת יוסף | הרב ברוך ליפשיץ - ביתר עילית | הרב יצחק אייזיק שנייבלג - בני ברק | הרב שלום רייטמן - נוף הגליל, נבלכתר בדרך | הרב חיים ישעיהו ליכטנשטיין - ביתר עילית, מעייני ישראל | הרב דוד יוסף משעלי - טבריה, שערי גילה | הרב משה ברנשטיין - אשדוד | הרב משה טולדנו - 150 ש: הרב אהרון זלושניסקי - מודיעין עילית, שמחת תורה | הרב בן ציון כהן - ביתר עילית, אורחות יעקב | חידוד בפרשה - 100 ש: הרב יהושע מאיר שופט - חיפה | הרב יעקב יוסף ווייס - בית שמש, עיון בעלזא | יוסף דעת - 100 ש: הרב דוד לוריא - מודיעין עילית, גודנא | הרב יהושע צאודר - תל ציון | מבחן גמרא - ש"ס | נבלכתר בדרך: הרב ברוך גרינפלד - בני ברק, תודות חיים | מבחן הפטרה - סט נ"ך | הרב יובל דוידוביץ - בני ברק, תורת שמואל | מבחן שבועי 500 ש: הרב ישעיהו יויביץ - ירושלים | הרב משה אנשין - בית שמש, תורת זאב | הרב יהודה ורטהיימר - ירושלים | הבה"ח יצחק מנדלוביץ - בית שמש, תורת מרדכי

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחרים קבועים - 50 ש: יניק וחכים כמור שמואל לנדאו - בני ברק, ייטב לב | יניק וחכים כמור שמחה קסוביץ - ירושלים, סקווריא | סיכום יומי - 50 ש: יניק וחכים כמור משה כהן - צפת | יניק וחכים כמור שמעון קרוטנמור - אשדוד | יניק וחכים כמור דוד שלמה קויפמן - ירושלים, חכמת שלמה | יניק וחכים כמור זינגר - בני ברק, באר יהושע | הבה"ח לוי יצחק הרש - ביתר עילית, תלמת מרדכי | הבה"ח שמעון אולמן - מודיעין עילית, מלכות התורה | יניק וחכים כמור ארי סטנדר - מודיעין עילית, נתיבות התורה | הבה"ח אהרן שמואל שטרנבוך - בית שמש, שער התורה | יניק וחכים כמור אברהם כהן - צפת, אור מנחם | הבה"ח שמעון קליר - אשדוד, חמת שלמה באבוב | הבה"ח דוד טברסקי - בני ברק, שטרנבויל | יניק וחכים כמור משה יעקבי - אלעד, ערלי | יניק וחכים כמור ינתן גפן - בני ברק | יניק וחכים כמור מנשה ועקנין - ירושלים, המסורה | יניק וחכים כמור עמרם יוסף שמעון הלמן - צפת, נחלי התורה | הבה"ח דוד טברסקי - בני ברק, שטרנבויל | יניק וחכים כמור רפאל בנימין לוי - טבריה | הבה"ח חיים בנימין שקדקה - קרית יערים, מאור אליהו | הבה"ח יהודה כהן - ירושלים | יניק וחכים כמור אליעזר ליפמן טרילור - ביתר עילית | הבה"ח יעקב מנחם חומי - ירושלים, ברכת שמואל | כמנחם בקופסא - 50 ש: יניק וחכים כמור ברוך מנחם נויבירט - בני ברק | חידוד בפרשה - 50 ש: הבה"ח שאול ברודי - ירושלים, סאטמר | מבחן שבועי - 100 ש: יניק וחכים כמור אביתר טרויג - אלעד, דרכי שלום | הבה"ח שמואל יששכר בוקשפן - ירושלים, זכרו

רישום לחלוקת כוסות לקראת חג השבועות הבעל"ט

מדי שנה, נערכים אנו בס"ד לייצור והפצת כוסות לשתייה חמה לרבות אלפי לומדי התורה בזמן מתן תורתנו, בהיכלי הישיבות הן, בני הכנסת והקהילות הן בכל ארץ וארץ.

גבאים ונציגי קהילות/ישיבות המעוניינים בקבלת כוסות

נא שלחו הודעת דוא"ל עם המילה 'כוסות' לכתובת הדוא"ל TC025002018@GMAIL.COM

ניתן להירשם אף בשעות המענה האנושי בקו 'קול התורה' שלוחה 6 לאחר בחירת השפה

הרישום יתאפשר עד יום חמישי פרשת אמור, י"ג באייר בלבד

לאחר הרישום תקבלו הודעה קולית מקו המידע שלנו לאישור הבקשה ועדכוני החלוקה. הרישום מתבצע אך ורק באמצעות אפסריות אלו, לא נוכל לספק בפניות שיגיעו באמצעים אחרים

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב': 02-500-2018

מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכון הוצאה לאור | אנף 'ישועי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסוגות | סיכומים ומכתבים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מילדטר יומי לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com